

Speerpunten en acties Platform Houtrook en Gezondheid 2021 en verder.

Geschiedenis

Op 8 maart 2018 heeft het Platform Houtrook en Gezondheid na een traject van 2 jaar 15 oplossingsrichtingen geadviseerd aan de staatssecretaris. Zie de [brief](#) op onze website.

Dat waren de volgende oplossingsrichtingen:

Oplossingsrichtingen en actoren

Kennis en Normering		
1	Ontwikkelen meetmethode overlast	IenW (in samenwerking met RIVM/ECN) / NHK / SHV / GGD / VNG / OZHZ / BZK / Longfonds / gemeente Amersfoort / Groningen, Friesland / TNO / ConCEPD / Bureau Blauw
2	Handhaving mogelijk maken	IenW (in samenwerking met RIVM/ECN) / NHK / VNG / OZBZ / BZK / SHV / Longfonds / Amersfoort / Groningen Bureau Blauw
3	Eisen max. geurconcentratie	SHV / OZHZ / BZK / Amersfoort / Groningen / ConCEPD / Bureau Blauw
4	Stookverbod dichtbevolkt gebied	SHV / GGD / Longfonds / BZK
5	Pilots bij gemeenten	RIVM / NHK / SHV / GGD / VNG / OZHZ / ECN / TNO / Longfonds / gemeente Amersfoort

Gedrag, Communicatie en Beleid		
1	Voorlichting algemeen publiek*	IenW / RIVM / NHK / SHV / GGD / Longfonds
2	Voorlichting stoker*	NHK / GGD/SHV
3	Stookwaarschuwing meteo/luvo	IenW / RIVM / NHK / SHV / GGD / Longfonds
4	lokale regelgeving	IenW (in samenwerking met RIVM/ECN) / NHK / SHV / VNG OZHZ / BZK / Longfonds / gemeente Amersfoort
5	Stookcursus	NHK (pilot gemeente Amersfoort)

* gemeente Amersfoort geeft aan dit al gepland te hebben.

Toestel en Brandstof		
1	Ecodesign	} EZ / BZK / NHK / TNO / ECN
2	Rookafvoer verspreiding	
3	Erkende installateur	
4	Schoon en droog hout	
5	Installatie keuren en vegen	

De staatssecretaris heeft voor enkele oplossingsrichtingen meteen acties geformuleerd, namelijk het laten ontwikkelen van een meetmethode door TNO, het laten ontwikkelen van een nieuw pakket voorlichtingsmateriaal voor de gemeenten door Milieu Centraal, het laten ontwikkelen van het

Stookalert door het KNMI en het RIVM en het proberen vervroegd in werking laten treden van de ECO-design-Richtlijn op 1 januari 2020 i.p.v. 1 januari 2022.

De rest van de acties is in het SLA opgenomen.

Begin november 2020 heeft het Platform van het ministerie een uitnodiging ontvangen om als stakeholder mee te praten over het thema Houtstook binnen de Uitvoeringsagenda van het SLA.

Stand van zaken uitvoering oplossingsrichtingen

Wat is er met deze oplossingsrichtingen gebeurd in de afgelopen 3 jaar?

Thema Kennis en normering.

Actie 1, 2 en 3: Ontwikkelen van een meetmethode overlast, Eisen maximale geurconcentratie en Handhaving mogelijk maken.

Deze 3 oplossingsrichtingen hangen nauw met elkaar samen.

Het onderzoek van TNO naar een meetmethode heeft (nog) niet geleid tot een bruikbare meetmethode. Dit onderzoek wordt vervolgd.

De STAB heeft in september 2019 het Kennisdocument “Gezondheids- en hindereffecten door houtkachels van particulieren” gepubliceerd. In dit document wordt een methodiek voor de beoordeling van houtrook voorgesteld inclusief een normering met geur als maatstaf. Een dergelijke methodiek had Buro Blauw al als eerste aanzet ontwikkeld. Het Platform was voorstander van ontwikkeling van deze methode.

Bij het Platform is niet bekend of de voorgestelde methodiek verder is toegepast of ontwikkeld.

Vastlegging in wet- of regelgeving is voor zover het Platform weet nog niet gebeurd.

Actie 4 en 5. Stookverbod dichtbevolkt gebied en Pilots bij gemeenten

Er is gestart met een pilotproject om houtstookarme of houtstookvrije wijken te creëren. Deze pilot zal in de steden Utrecht en Helmond plaats gaan vinden. Een eerste overleg over het projectvoorstel met de Klankbordgroep, waar het Platform in is vertegenwoordigd, is begin juni 2020 geweest. Het projectvoorstel is nog niet afgerond; de feitelijke start moet dus nog beginnen.

Huidige stand van zaken is niet bekend.

Thema Gedrag, communicatie en beleid

Actie 1. Voorlichting algemeen publiek.

Najaar 2019 is het nieuwe pakket voorlichtingsmateriaal afgerond en ter beschikking gesteld aan de gemeenten via InfoMil. Het Platform heeft in de zomer van 2020 een onderzoek uitgevoerd om na te gaan welke gemeenten (delen van) dit voorlichtingsmateriaal op hun website hadden staan. 7% van de gemeenten heeft delen van dit voorlichtingsmateriaal gebruikt bij de publicaties op hun website. Ook bleek dat 71% van de gemeenten geen enkele vorm van voorlichting over houtstook op hun website had staan.

Het Platform heeft het rapport naar de staatssecretaris, de Tweede Kamer en de VNG gestuurd met de dringende aanbeveling de voorlichting veel breder en actiever uit te voeren.

Actie 2 en 5. Voorlichting stoker en Stookcursus

Het Platform speelt geen (actieve) rol bij deze actie. In feite worden deze acties voor individuele stokers uitgevoerd door de kachelbranche bij de aankoop van een kachel. Dat gebeurt voor zover het Platform weet niet bij de aankoop van kachels bij bouwcentra, tuincentra e.d.

Algemene voorlichting voor de stoker zit in het voorlichtingspakket dat gemeenten kunnen gebruiken, maar dat zal de stoker amper bereiken.

In het Tijdschrift Lucht nr.3 van 2020 is een artikel gepubliceerd over een onderzoek dat de auteur, Wijbrand Pauw, heeft laten uitvoeren. Het onderzoek bestond uit emissiemetingen in verschillende situaties o.a. met en zonder 'professionele' stoker. Uit deze onderzoeken heeft de auteur geconcludeerd dat de invloed van de stoker op de emissies veel groter is dan de kwaliteit van de kachel. Hij pleit voor een verplicht stookbrevet voor het stoken van een houtkachel.

Actie 3. Stookwaarschuwing meteo/luvo

Het uitvoeren van deze actie heeft geresulteerd in het Stookalert. Het RIVM geeft op basis van bepaalde ongunstige weersomstandigheden per provincie een Stookalert. Dit Stookalert wordt naar de betreffende provincie(s) gestuurd. Burgers kunnen zich aanmelden voor de ontvangst van een Stookalert. Het Stookalert wordt nu naar ca. 15.000 adressen gestuurd.

Het Stookalert geeft alleen in uitzonderlijk slechte weersomstandigheden een waarschuwing af. De Stookwijzer geeft veel eerder en dus veel vaker Code rood op basis van weersomstandigheden en de luchtkwaliteit.

Het Stookalert en/of de Stookwijzer zouden kunnen worden gebruikt door gemeenten in hun omgevingsplan als een situatie waarin een stookverbod geldt.

Actie 4. Lokale regelgeving.

Met de Omgevingswet wordt het voor gemeenten mogelijk om in hun omgevingsplan regels voor de beperking van het gebruik van houtstook op te nemen.

Het Platform kan gemeenten gaan benaderen om ze attent te maken op deze mogelijkheid en de manier waarop dat vorm zou kunnen krijgen. Zie de VNG-Staalkaart 'Bestaande Woonwijk' en het Uitvoeringsprogramma Luchtkwaliteit 2020-2025 van de gemeente Utrecht. (Zie artikel Tijdschrift Lucht nr.4 december 2020 "Geur in de Omgevingswet: Particulieren. Carla Anzion en Sandra Anzion")

Thema Toestel en brandstof

Actie 1. Ecodesign

Het was de bedoeling dat de Ecodesign-Richtlijn van de EU in Nederland eerder in werking zou treden, namelijk per 1-1-2020. Dat is niet gelukt en het wordt nu toch 1-1-2022 voor zover wij weten.

Het Platform speelt geen (actieve) rol bij deze actie.

Actie 2. Verspreiding rookgasafvoer.

Het Platform heeft geprobeerd via het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) in de Omgevingswet (de opvolger van het Bouwbesluit) de criteria voor de rookgasafvoer zodanig te veranderen dat ook de veiligheid van de buurwoning(en) als toets gebruikt zou worden. Dat is niet gelukt.

Deze actie is dus niet gelukt en het lijkt erop dat gezien het wetgevingsproces, de aard van de Omgevingswet en van het Bbl zelf, deze actie ook niet meer kan lukken.

Actie 3 en 5. Erkende installateur en Installatie keuren en vegen.

Het Platform speelt geen (actieve) rol bij deze actie. De kachelbranche houdt zich met deze acties bezig. In de Green Deal Ontwikkeling Decentrale Duurzame Warmte- en Koudetechnieken wordt vooral gefocust op verbetering van de kwaliteit van de installateurs en van de kwaliteitsborgingssystemen bij alle partijen die bij deze Green Deal zijn aangesloten.

Actie 4. Schoon en droog hout.

Deze actie is meegenomen in het voorlichtingspakket voor de gemeenten. Ook de kachelbranche besteedt hier aandacht aan.

De ontwikkeling van een NEN-norm die in 2016 is gestart voor een keurmerk van hardhout is niet doorgedaan. De reden is onbekend.

Overige zaken.

Op 16 december 2020 heeft de Raad van State uitspraak gedaan in een zaak die door 2 personen was ingediend tegen hun overbuurman die met zijn houtkachel onaanvaardbare overlast veroorzaakt volgens de klagers. De Raad van State heeft de klagers in het ongelijk gesteld. Beroep op art. 7.22 van Bouwbesluit heeft gefaald. Geuronderzoek en het gebruik van geurnormen voor bedrijven zijn niet geaccepteerd voor situaties van particulieren. Beroep op het Kennisdocument van de STAB en de daarin voorgestelde methodiek faalde omdat dit document nog niet bestond op het moment dat het bestreden besluit van de gemeente werd genomen. Een inhoudelijk oordeel over dit document is niet gegeven. Verder is betoogd door de Raad van State dat er geen bewijzen zijn dat er door de houtrook van de overbuurman gezondheidsschade is ontstaan ook al is volgens de WHO duidelijk dat houtrook ernstige gezondheidsrisico's met zich brengt, de publicaties geven volgens de Raad van State geen eenduidige norm bij welke mate van blootstelling onder welke frequenties en omstandigheden de rook schadelijk is voor de gezondheid.

Acties en speerpunten Platform de komende jaren.

De Stuurgroep stelt voor de komende jaren gevraagd en ongevraagd adviezen te blijven geven aan alle mogelijke organisaties op basis van ontwikkelingen in Nederland en de volgende acties uit te voeren:

1. Gemeenten benaderen met voorlichting over de mogelijkheden van de Omgevingswet en het Omgevingsplan. We zouden daarvoor een zg. factsheet kunnen maken. Basismateriaal is daarvoor al verzameld voor het geven van de webinar over geurhinder en de Omgevingswet.
2. Bevorderen dat voorlichting geven door de diverse overheden veel breder en actiever wordt opgepakt met de focus op ontmoedigen.
3. Bevorderen dat het Stookalert en de Stookwijzer worden gecombineerd zodat er een eenduidig dringend advies om niet te stoken wordt gegeven.
4. Meepraten en -denken over de Uitvoeringsagenda van het Schone Lucht Akkoord en over de verschillende projecten die in het kader van de Uitvoeringsagenda worden uitgevoerd.
5. Meepraten en -denken op verzoek van gemeenten en andere organisaties over te ontwikkelen beleid of uit te voeren acties.
6. Bevorderen van de ontwikkeling van een bruikbare meet- en beoordelingsmethode bij voorkeur op basis van het voorstel dat de STAB heeft ontwikkeld.

7. Informatie op de eigen website uitbreiden en actueel houden.

En de acties 1 en 6 als Speerpunten te beschouwen.

Met als argument dat de huidige acties Stookalert en Stookwijzer en eventueel het realiseren van een houtstookarme/houtstookvrije wijk alleen effect kunnen hebben als in lokale regelgeving i.c. het omgevingsplan een (gedeeltelijk) stookverbod wordt vastgelegd (actie 1).

En dat onaanvaardbare overlast alleen voorkomen kan worden als er een meet- en beoordelingsmethode met criterium wordt ontwikkeld (actie 6).

De Stuurgroep stelt voor om over de volgende acties in voorkomende gevallen negatief te adviseren:

1. Subsidieregeling voor de vervanging van oude kachels door Ecodesin-kachels. Eventueel wel subsidie voor vervanging door elektrische haard (met imitatie-houtvuur).
2. Subsidie voor het verwijderen van oude kachels en/of rookkanalen; alleen onder bepaalde voorwaarden zou het advies wel positief kunnen zijn.

Vastgesteld door het Platform Houtrook en Gezondheid in de vergadering d.d. 26 januari 2021.